

20 април 2020

Европалати за Пътна карта за възстановяване на ЕС

Реакцията на пандемията COVID-19 се отнася преди всичко за ограничаване и защита на здравето на нашите граждани. Това се отразява на ежедневието на всеки европеец в продължение на много седмици и ще има влияние още дълго време, дори след като властите постепенно облекчат правилата.

Въздействието на вируса ще се отрази на европейската икономика и общество в продължение на много години напред. Бизнесът, микро, малък, среден и голям, изпитва икономически затруднения, сравними с най-лошите моменти от финансовата криза преди 10 - 12 години.

Кризата подчерта колко взаимосвързана е Европа, на много нива и в много отношения. Това може би е било невидимо или е приемано за даденост в миналото, но вече не е. Следователно ЕС играе решаваща роля за координиране на ефективна, съгласувана стратегия за възстановяване на икономиката, с прозрачни критерии и ясен график.

Търговско-промишлените палати са по-близо от всякога до своите членове по време на тази криза и признават своята отговорност да им помогнат да се възстановят от драматичното и продължаващо икономическо забавяне. Въз основа на връзката на Палатите с милиони европейски предприятия в 43 държави, ние /Европалати/ предоставяме препоръки в този документ за Пътната карта и план за действие на ЕС за възстановяване преди обсъждането на Европейския съвет на 23 април.

Това се основава на необходимостта от координиран европейски подход за съживяване на предлагането на стоки и услуги, поддържане на свободното движение и стимулиране на търсенето.

Финансиране на плана за действие

Редица препоръки по-долу са свързани пряко с многогодишната финансова рамка (МФР). Трябва да се постигне бързо споразумение за следващата МФР, приспособяване и предварителна подготовка на програми, за да могат те да бъдат полезни за дейности, свързани с възстановяването. Европейската комисия ясно признава през последните няколко седмици, че обичайният бизнес не е жизнеспособен, тъй като всяко частно предприятие, неговият бюджет и дейност отразяват новата ситуация.

Призоваваме всички институции да имат това предвид и да предоставят на Комисията финансовите инструменти, необходими за координиране на европейските усилия за рестартиране на икономиката, веднага щом необходимите мерки за обществено здраве позволяват.

Увеличаване на ползите от единния пазар и дигитализацията

Кризата показва колко взаимосвързани са европейската икономика и нейните вериги за доставки и следователно колко важен е единният пазар за нашето възстановяване. Регулаторните и процедурни бариери пред свободното движение на стоки, работници и услуги продължават да ограничават единния пазар и неговия потенциал.

- **Временни бариери между държавите-членки:**

- Въз основа на „Съвместна европейска пътна карта за премахване на мерките за ограничаване на COVID-19“ от 15 април, Европейската комисия трябва да гарантира, че всички такива временни мерки, предприети от държавите-членки в интерес на защитата от вируси, се премахват координирано, за да се гарантира ефективно и пълно възстановяване на границите, свободно движение и целостта на веригите за доставка.
- Новата работна група за работа на единния пазар може да допринесе за този процес. Ние също така признаваме включването на търговските палати в Съвместната европейска пътна карта на Комисията сред участниците, които ще бъдат включени в новата функция за бързо предупреждение за идентифициране на прекъсвания във веригите за доставки и стойност. Тази функция следва да се разшири и след официалното приключване на органичителните мерки, за да се гарантира, че всички бариери са премахнати напълно и се вземат предвид извлечените поуки за бъдещи подобрения на свободното движение на стоки.

- **Намаляване на бюрокрацията и дефицита на информация:**

- Докладът на Европалати от декември 2019 г. относно бариерите пред единния пазар подчерта проблемите за бизнеса, причинени от сложни и различни административни правила и процедури, и по-специално призова за опростяване и подобрена информация. Това може да бъде постигнато до голяма степен чрез цифровизирана информация и процедури.
- Подкрепяме предвиденото от ЕС създаване на три пилотни зони за партньорства между граничните региони, за да работим заедно, за да помогнем на МСП да преодолеят пречките при трансграничното предоставяне на услуги. Това може да се разшири и за други региони, които са най-силно засегнати от временните бариери, наложени по време на пандемията.

Дигитализация: тази криза може да се използва и като възможност Европа да стане по-дигитална, като се надгражда върху повишеното прилагане и познаване на работещите онлайн решения.

- Правилата за социално дистанциране и изолация по време на кризата увеличиха стойността на дигитализираните процедури не само по отношение на личната безопасност, но и на административната ефективност. Ситуацията на граничните контролно-пропускателни пунктове през последните седмици демонстрира точно това. Дигиталната трансформация, както на националните, така и на трансграничните административни процедури, както е посочена в Талинската декларация от 2017 г., трябва да се засили, за да се облекчи тежестта върху нашия претоварен бизнес.
- Работата от къщи и други онлайн дейности по време на кризата поставиха огромно напрежение върху цифровата инфраструктура на ЕС. Предприемайки този безпрецедентен тласък да изградим напреднала цифрова инфраструктура в цяла Европа и да инвестираме в дигитален капацитет, киберсигурността и мрежите ще ни позволят да надграждаме променящите се модели на работа и да засилим конкурентоспособността си в този важен сектор. Всъщност, тази обосновка се прилага и за дигитализацията на митническите процедури, които остават аналог.
- Бързото прилагане на разширяването на дигиталните иновационни центрове за местни и регионални екосистеми, обявени в стратегията за МСП, трябва да се предвиди в тясно партньорство с търговско-промишлените палати и да се даде възможност на компаниите да използват цифровия си потенциал в краткосрочен план

Подкрепа за МСП за оцеляване и възстановяване

Очаква се мерките да бъдат облекчени постепенно в цяла Европа през следващите седмици и месеци. С това производството, услугите и потреблението също ще се увеличават, но постепенно. Предприятията ще трябва да управляват този процес и да намерят начини да се справят с последствията от блокирането, което ще се усети експоненциално от по-малките предприятия.

Търговските палати като цяло приветстват различните инициативи, предприети на равнище ЕС от средата на март за повишаване на финансовата ликвидност по време на криза. Необходимостта на предприятията от финансова подкрепа, дори за осигуряване на адекватен оборотен капитал, ще продължи и в периода на възстановяване, тъй като нашите предприемачи се стремят да съживят дейността си, докато управляват последствията от блокирането на паричния поток и баланса. Приходите могат да не постъпват регулярно известно време, предвид очаквания ефект на кризата върху потребителското поведение. Всичко това допринася за един много труден контекст за милиони, преди това жизнеспособни и устойчиви МСП, така че трябва да се вземат всички възможни мерки за подкрепата им от равнище ЕС надолу.

Европейската стратегия за МСП и Индустиалната стратегия на ЕС бяха стартирани от Европейската комисия в средата на март, когато в някои държави-членки бяха въведени мерки за ограничаване на COVID-19. Последвалото драматично икономическо забавяне по същество променя параметрите на тези стратегии, които съответно следва да бъдат преразгледани в консултация с Търговските палати и други заинтересовани страни. Сега

политиката за МСП и индустриалната политика на ЕС, за останалата част от периода 2019-24 г. трябва да бъдат дефинирани и реализирани през призмата на кризата и процеса на възстановяване.

- Подкрепата ще бъде от съществено значение за подпомагането на нашия бизнес да се справи. Някои сектори ще бъдат по-силно засегнати от кризата, отколкото други - например туризъм, селскостопански и хранителни стоки, пътувания и търговия на дребно - и ще се нуждаят от целенасочена помощ, но предприятията във всички сектори и независимо дали са създадени, „традиционните“ МСП или повече иновативни, ще са изправени пред много предизвикателства едновременно във връзка с възстановяването, индустриалната трансформация, социалните и пазарните промени.
- ЕС трябва да стимулира появата на големи индустриални проекти, които създават работни места, чрез ясен инвестиционен акцент върху иновациите и научните изследвания, засиленото трансгранично сътрудничество и публично-частните партньорства в ключови области, като изкуствен интелект, критични суровини и чист водород, и други области, определени в сътрудничество с бизнеса. Особено внимание трябва да се обърне на водещите европейски сектори - като автомобилната и космическа промишленост, които в момента са значително отслабени и касаят научноизследователската и развойна дейност, подизпълнители и хиляди работни места

Финансова ликвидност:

- Вече предприетите мащабни мерки за финансова ликвидност на ЕС и допълнителните инициативи, които могат да бъдат включени в ревизираната многогодишна финансова рамка, трябва да бъдат внимателно управлявани, за да се гарантира, че тяхното действие достига до МСП на целия континент.
- Правилата, установени в Директивата за забавяне на плащанията, особено във връзка с плащанията на публичните администрации към бизнеса, трябва да бъдат по-строго спазвани и да се обмислят нови мерки. Бързото плащане на фактури трябва да бъде задължително условие и, разбира се, ще помогне на бизнеса, който се бори с проблеми с паричния поток.
- Осигуряване на дългосрочна допълнителна гъвкавост за използването на структурните и кохезионните фондове на ЕС, които представляват една трета от бюджета на ЕС. Възползвайте се изцяло от възможностите, предлагани от тези финансови средства за подпомагане на устойчивото възстановяване на икономическите дейности в регионите. Програмите, които в момента се договарят, трябва да бъдат изцяло преразгледани в перспективата след кризата, в партньорство с Търговските палати на всички нива. Използването на тези средства за финансиране на оборотния капитал на МСП трябва да е възможно.
- Предоставяне на достъпни инструменти за финансиране за МСП, по-специално чрез публично / частно споделяне на риска и финансиране със собствен капитал и гарантиране на тяхното насърчаване и достъпност.
- Преразглеждане на правната рамка на Общността за държавна помощ, за да отразява процеса на възстановяване, по-специално чрез повишаване на праговете за малките предприятия (регулация de minimis) и да се гарантира, че търговията на дребно и услугите могат да получават такава помощ във всички държави-членки

- Минимизиране на регулаторните и административните тежести (също вижте точка „Устойчива Европа“): МСП трябва да могат да се съсредоточат повече от всякога върху основния си бизнес. Те, разбира се, трябва да спазват законовите задължения, но трябва да се положат всички усилия, за да се гарантира, че тези задължения са ясни и пропорционални и че изискванията за докладване и администрация, са сведени до минимум:
 - Новата платформа на Комисията „Fit for Future Platform“ (по-рано REFIT) трябва да се съсредоточи сериозно върху законодателството на ЕС за „възстановяване“, като открива потенциални тежести, които биха могли да създадат пречки за социално-икономическото възстановяване.
 - Европейската комисия трябва да прилага по-строго, отколкото в миналото МСП-Теста в своите услуги, както е посочено във вътрешните насоки за оценка на въздействието. Ще бъде по-важно от всякога, по време на възстановяването, законодателството да се разглежда от гледна точка на 99% от предприятията в частния сектор, определени като микро, малки или средни, устойчивостта на много от които ще остане изключително крехка за месеци и години напред.
 - Като първа стъпка препоръчваме на Комисията да обсъди **отлагане или удължаване периода за прилагане на някои комплексни правила и определени политически инициативи, особено онези, които в момента са или скоро ще бъдат в етап на консултации**, както посочихме в писмо от 3 април до Генералния секретар¹. Ключови участници, като мрежата от 1.700 търговско-промишлени палати в цяла Европа са изцяло ангажирани за намаляване влиянието на икономическия застой върху бизнеса. Те не са в състояние в момента да дадат предложения за дългосрочни инициативи. Кризата със сигурност ще изисква преосмисляне от всички заинтересовани страни на специфичните политически цели и начина, по който да се постигнат. Това не може да се извърши правилно докато не се изясни цялостното социо-икономическо влияние на кризата.
- **Консултации за бизнеса, подкрепа и изграждане на капацитет**
 - В периода преди кризата ТПП бяха ангажирани в разработването и предоставянето на различни услуги в полза на МСП, които имат финансови затруднения, включително финансираната от ЕК инициатива Early Warning Europe. Подобна подкрепа ще бъде още по-търсена през идните месеци и години. Приложението на инструментите за ранна превенция определени в Директивата за несъстоятелност трябва да гарантира достъп до **ефективна подкрепа за бизнеса в затруднение**.
 - Предприемачите, които не могат да избегнат банкрут в резултат от кризата, а се очакват те да са много през следващите седмици, месеци и години, трябва да получат помощ за започване на нови бизнес инициативи. Опитът на ТПП за съдействие и даване на **втори шанс** трябва да се използва, разшири и сподели с други организации и институции в Европа.

¹ See EUROCHAMBRES 3 April letter to the European Commission Secretary-General on the impact of the COVID-19 crisis on the Commission work programme: <https://bit.ly/LetterSec-Gen>

- Докато следващият бюджет на ЕС логично ще бъде насочен към осигуряване на средства за инвестиции, финансирането на **дейности за изграждане на капацитет за пан-европейските МСП** не трябва да се подценява, тъй като е с още по-голямо значение в настоящия контекст. Дейности за развитие на умения, интернационализация, кръгова икономика, насърчаване на предприемаческата дейност и подкрепа за бизнеса в трудност са примери за области, в които бюджета на ЕС трябва да се приложи. Подобни инициативи могат да доведат до огромна възвръщаемост от инвестициите за отделните МСП, които са преки ползватели. За това финансирането им трябва да бъде планирано в обновената Многогодишна финансова рамка.
- Подобно, финансирането на Европейската предприемаческа мрежа **Enterprise Europe Network (EEN)** и за по-широка бизнес подкрепа на екосистемата, включително ТПП и други бизнес организации трябва да бъде осигурено с оглед на огромната нужда на бизнеса от улеснен достъп до информация и подкрепа за засилване на икономическото сътрудничество на европейско ниво.
- Фирмите, особено по-малките, разбираемо имат по-голяма нужда от съвети и подкрепа по време на кризата. Тази нужда няма да намалее бързо. Приканваме политиците и съответните административни органи да осигурят средства мрежата от ТПП да предоставят услуги на европейския бизнес по време на периода на възстановяване, да разбират ясно и да отговарят ефективно на нуждите на бизнеса.

Промотиране на глобална Европа

Докато всички правителства задължително се грижат за осигуряване на нормален живот за своите граждани, налагането на прекален протекционизъм е неприемливо. Допълнителните мита, данъци и необосновани нетарифни пречки пред търговията в кратък срок възпрепятстват спешния обмен на стоки и услуги, с които да се борим с корона вируса. Медицинският и фармацевтичният сектор, които са ключови за справяне с пандемията, на практика зависят от запазването на глобалните вериги за доставки. В средносрочен и дългосрочен аспект подобни пречки пред търговията пречат на опитите за възстановяване на европейската и глобалната икономика².

Поради факта, че очакваният спад в глобалната търговия ще бъде по-сериозен от този през финансовата криза през 2008 г., настояваме ЕС да вземе спешни мерки за запазване на търговията със стоки и услуги за поддържане на глобалните вериги за доставки, както и износните пазари и вноса.

ЕС като най-големият хуманитарен донор, заедно със страните членки и частният сектор също трябва да реагират координирано на кризата, за да подпомогнат регионите и страните, които имат най-голяма нужда, особено Африка и това трябва да бъде утвърдено като приоритет на ЕС за външни действия.

Гледайки прагматично в бъдещето, ЕС и неговите страни – членки трябва да увеличат сигурността на стратегическите си вериги за доставки като така ще засилят гъвкавостта на ЕС, както и ще постигнат по-голяма независимост в критичния здравен сектор. В този смисъл, ЕС трябва активно да напредне в производството и да създаде капацитет за създаване и обслужване на медицинско оборудване и изделия, както и стратегическо набиране на такива.

Конкретни действия в кратък и средносрочен аспект:

- Поддържане на работещи и достъпни международните транспортни коридори. Настоящите проблеми с капацитета и бързо нарастващите цени на въздушния, морския, автомобилния и железопътния транспорт могат да затруднят и дори да възпрепятстват възобновяването на европейските експортни дейности.
- Включване на съседните на ЕС държави, включително ЕАСТ, Обединеното кралство, присъединяващите се страни от Западните Балкани и асоциираните партньорски страни, включително страните от Източното партньорство и Южното Средиземноморие в подхода за икономическо възстановяване.
- Разрешаване на пълен електронен обмен на данни между фирмите и митническите органи за разрешение за внос и износ /виж предходни коментари в точка дигитализация/.
- Инструктиране на митническите органи да прилагат толерантен подход към евентуално неспазване поради кризата на процедурните срокове от страна на фирмите и по-специално на МСП.

²Виж писмо на Европалати от 15 април до комисари от ЕК за политиката за международна икономика и търговия в отговор на пандемията от COVID-19: <https://bit.ly/LetterCommissioners>

- Гарантиране на ефективната защита на икономиката на ЕС срещу нелоялни търговски практики на трети страни и подобряване на контрола на качеството на вноса.
- Прилагане на междинното решение на Апелативния орган на СТО за формиране на „коалиция на желаещите“.
- Активиране на преговорите за електронна търговия на СТО за регулиране на дигиталната търговия в световен мащаб и в недискриминационен характер и спомагане за осигуряването на координирани, многостранни процедури за придвижване на хора в рамките на професионален контекст, след като здравната ситуация позволява това.
- Подкрепа за насърчаването на инвестиции, както и бързото въвеждане на механизми за скрининг на инвестициите във всички държави-членки на ЕС в съответствие с насоките на ЕС.
- Внимателно следене на новите търговски бариери, свързани с корона вируса, особено тези, които са от значение за малките и средните предприятия (МСП).
- Улесняване подпомагането на МСП с временни експортни кредити.
- Оценка на необходимостта от по-автономни и независими европейски стратегически възможности, производство на медицинско оборудване и изделия за спешни случаи, както и стратегическо набиране на такива.

Повишаване на уменията за периода след кризата

Кризата засегна предлагането и търсенето на работна ръка в цяла Европа. Много работни места за съжаление бяха изгубени, докато други са в период на изчакване. Междувременно се появяват иновативни предприемачески инициативи, които посрещат новите нужди и различни социални навици.

- Необходимо е събирането на актуална информация и постоянното ѝ обновяване относно търсенето и предлагането на умения. Това ще подсили **инструмента за прогнозиране на Паневропейските умения**, който се основава на пряка обратна връзка от пазара на труда.
- Различни **инициативи на ЕС насочени към уменията**, очаквани през 2020 г. трябва да бъдат адаптирани спрямо кризата на пазара на труда. Ще се търсят различни умения, потенциалните работодатели ще срещат нови предизвикателства, работните навици на служителите и на бизнеса ще се променят, мобилността на работниците в рамките на ЕС също ще се измени. Тези и други променливи трябва да бъдат предвидени в Skills Agenda, договори за умения, Eurorpass и т.н. Политиката по повод уменията изисква внимателно отразяване и са необходими нови идеи, по-специално по отношение на професионалното обучение и чиракуването. Подобряването на ръководните умения също трябва да бъде осигурено, особено за МСП. Обучението по предприемачество да бъде водещо при оказване на съдействие на зараждащите се идеи да се въплътят в реални бизнес инициативи. Европейската комисия е активна в тази област от няколко години със смесени резултати, а сега трябва да удвои усилията си в това начинание.
- **Онлайн и дистанционното образование и обучение** значително се засилиха по време на изолацията. Без да подценява добавената стойност на ученето чрез правене, Европейската комисия трябва да работи с националните образователни институции за да оптимизира подхода към дигиталното обучение за възрастни. То може да бъде важен елемент при намиране на работа на освободените поради кризата и по-общо за хора, които желаят да повишат компетентността си или да

променят сферата на своите умения за да се адаптират към бързо променящия се пазар на труда.

- **Основните цифрови умения** трябва да бъдат интегрирани още в училищното образование в целия ЕС за да отговарят на ключовите компетенции, търсени и изисквани от бизнеса. В реалността, все пак, много страни членки изостават с приложението на една подробна дигитална стратегия за учениците и за преподаването. Амбициозните цели и конкретни постижения за насърчаване на дигитализацията в сектор образование трябва да бъдат част от мерките на ЕС за възстановяване от кризата.

Зелена сделка, която осигурява бързо и устойчиво възстановяване

Според Европейската комисия Европейската зелена сделка ще остане приоритет за ЕС и наистина ще бъде в центъра на стратегията за икономическо възстановяване. Освен това, Зелената сделка трябва спешно да бъде насочена към осигуряване на компаниите на мерки в помощ на бизнеса да бъде иновативен и да инвестира в защита на климата и околната среда.

Мерки, които водят до по-високи разходи за компаниите трябва да бъдат задържани и преоценени спрямо икономическия шок, причинен от пандемията. В рамката на плана за възстановяване, Зелената сделка ще бъде ефективна и подкрепена само ако е значително ориентирана към икономическо развитие и насочена към растеж и заетост.

Специфичните дейности включват:

- Опитите за **осигуряване на достъп до суровини**, необходими за прехода на индустрията и чистата енергетика, трябва да бъдат по-интензивни. Пандемията постави на риск глобалните вериги за доставки, но не може да бъде предтекст за протекционистични политики в други региони на света. Това е изключително важно за прехода в индустрията и чистата енергетика.
- **Достъпната енергия**, цел на ЕС, е все по-важна, с оглед на резките финансови трудности, които много бизнеси в цяла Европа срещат. Инвестициите в енергийна инфраструктура са съществени за тази цел и тъй като се очаква нивата им да спаднат като резултат от кризата, всяко евро трябва да бъде похарчено разумно, чрез насърчаване на трансграничното и регионално сътрудничество за гарантиране формирането на приемливи цени.
- В допълнение на по-ниските емисии, един аспект от **Just Transition Fund** е положителния дългосрочен принос към създаването на работни места. Това трябва да бъде ключов елемент за подпомагане на възстановяването от кризата, фокусирайки се върху икономическа диверсификация и умения.
- ЕС трябва да се придържа към амбициозен бюджет за проучвания и иновации в рамките на **Хоризонт Европа** като ключов принос към успеха на Европейската зелена сделка и към нашето икономическо възстановяване и устойчива конкурентоспособност.
- Страните членки се очаква да финализират своите **Национални планове за климата и енергетиката** до края на 2019 г. Някои елементи от тези десет годишни пътни карти трябва да бъдат приоритизирани във връзка с процеса на възстановяване от кризата. Всяка страна членка трябва да заложи необходимите

решения спрямо националната ситуация, но в координация с Европейската комисия.

За допълнителна информация: Mr. Ben Butters, Tel +32 2 282 0871,

butters@eurochambres.eu

Прес информация: Ms. Karen Albuquerque, Tel +32 2 282 08 626,

albuquerque@eurochambres.eu

ЕВРОПАЛАТИ, Асоциацията на европейските търговско-промишлени палати представлява над 20 млн. предприятия в Европа, от които – 98% са МСП, представени от членове на организацията от 43 страни и европейска мрежа от 1700 регионални и местни палати.